

A Mátra Múzeum szitakötő gyűjteménye (Odonata)

BÁNKUTI Károly
Rétság

ABSTRACT: (The adder-fly (Odonata) collection of the Mátra Museum) Author makes known the data of the adder-fly collection of the Mátra Museum. The collection contains 919 specimens. The 95 % of the material originates from Hungary, 5 % from abroad. The published data go a great way to the knowledge of the Hungarian adder-fly fauna.

A szitakötők DÉVAL-BODNÁRNÉ-BENEDEK (1976) megállapítása szerint faunisztikai szempontból a legjobban feldolgozott magyarországi rovarcsoportok közé tartoznak. Ennek ellenére vidéki múzeumaink természettudományi anyaga jelentős adatokkal járulhat hozzá a hazai szitakötő fauna teljesebb megismeréséhez. A Mátra Múzeum szitakötő gyűjteménye jelenleg 919 állatot számlál. Ennek megoszlása alrendek szerint a következő: Zygoptera 554 db; Anisoptera 365 db. Az anyag túlnyomó része az Északi-középhegység területéről származik, szám szerint 148 db a Bükkből, 322 db a Mátrából, 253 db Rétság környékéről, 151 db egyéb hazai gyűjtőhelyekről, a fennmaradó 45 példány pedig külföldről. A fentebbi tagolást az adatközlés során célszerűnek láttam végig megtartani a könnyebb tájékozódás végett. A fajokat rendszertani sorrendben közlöm (DÉVAL, 1977), ezután a gyűjtőhely, dátum, majd a gyűjtő neve zárójelben, végül a példányszámok következnek, nemekre bontva. A terjedelem csökkentése érdekében a gyűjtők neveinél az alábbi rövidítéseket alkalmazom:

AG = ADORJÁN Gábor; BG = BÁNKUTI Gábor; BK = BÁNKUTI Károly; Biol.Sz.C. = Egri Biológiai Szakosztály; CP = CZAJLIK Péter; CsM = CSIBY Mária; DJ = DANCA János; DCs = DRAJKÓ Csaba; DF = DRAJKÓ Ferenc; FN = FERENCSIK Norbert; HP = HOMOLYA Péter; JJ = JABLONKAY József; KO = KISS Ottó; Kné = KOVÁCSNÉ, FÖLDESSY Marianna; KT = KRISKÓ Tamás; KN = KURALI Norbert; NGy = NAGY Gyula; Pe. = PEJKÓ József; PJ = PÓTH József; RM = RESKOVITS Miklós; Ro = ROZSNYÓI Márton; SB = SOLTI Béla; US = UJHELYI Sándor; VA = VARGA András; VK = VINCZE Kornél; diákok - a Vásárhelyi István Természetvédő Szakkör tagjai.

A határozást magam végeztem, ez alól kivételt képeznek a TÓTH Sándor, illetve UJHELYI Sándor által gyűjtött egyedek, valamint az a pár darab (külön nem jelölöm), amelynek etikettjén STEINMANN Henrik neve szerepel, jelölve, hogy a kérdéses példányt ő determinálta.

ODONATA

Zygoptera

Platycnemis pennipes PALLAS: Bükk-hgs.: Berva-völgy 1950. VI. 15. (RM) 1 ♀. Elzalak 1956. VI. 8. (RM) 1 ♂. Leshely 1951. VI. 12. (RM) 1 ♀. Sikfőkút 1956. VI. 3. (RM) 1 ♀. 1964. VIII. 8. (JJ) 1 ♂. 1964. VIII. 9. (JJ) 1 o. Uppony 1964. VII. 9. (JJ) 1 ♀. 1964. VII. 10. (JJ) 8 ♂, 6 ♀. 1965. VII. 22. (JJ) 1 ♂. Vöröskő-völgy 1952. VI. 1. (RM) 1 ♂. Mátra-hgs.: Csór-rét 1977. VI. 14. (US) 2 ♀. 1977. VI. 15. (US) 2 ♂. Gyöngyöshalász 1985. VII. 20. (VA) 1 ♀. Gyöngyössolymos 1982. VIII. 26. (BK) 1 ♀. 1983. V. 24. (BK) 1 ♂. Kisterenye 1980. V. 21. (TS) 2 ♀. Pásztó, Zagyva-part 1976. VI. 6. (VA) 6 ♂, 11 ♀. 1976. VII. 3. (VA) 3 ♂, 5 ♀. Sirok, Nyirjes-tó 1986. V. 28. (VA) 3 ♀. - Bánk 1985. VI. 5. (BK, VK) 1 ♂. 1985. VII. 11. (BK) 1 ♂, 1 ♀. 1985. VII. 25. (BK) 1 ♂. 1986. V. 28. (BK, DCs, DF) 1 ♂, 1 ♀. Tolmács 1985. VI. 9. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 19. (BK, DCs) 1 ♂. 1986. V. 26. (BK, DCs) 1 ♂, 2 ♀. - Bag 1986. V. 21. (Kné) 1 ♂. Olaszliszka 1983. V. 22. (BK) 1 ♂, 1 ♀. Sámsonháza 1974. VII. 30. (VA) 1 ♂. - Csehszlovákia, Szilicei-fennsík 1976. VII. 19-24. (JJ, SB, KT) 4 ♂, 1 ♀. Jugoszlávia, Ruhna yas 1966. VII. 24. (DJ) 1 ♂.

- Coenagrion hastulatum CHARPENTIER: Rétság 1986. VI. 22. (BK) 3 ♂.
- Coenagrion ornatum SÉLYS-LONGCHAMPS Mátra-hgs.: Csőr-rét 1977. VI. 15. (US) 1 ♀. Pásztó, Zagyva-part 1976. V. 11. (VA) 1 ♂. 1975. V. 16. (VA) 1 ♀. Sár-hegy 1980. VI. 24. (TS) 1 ♂. - Bánk 1986. V. 28. (BK, DCs, DF) 7 ♂, 10 ♀. Tolmács 1985. VI. 9. (DCs) 1 ♀. 1985. VI. 30. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 15. (DCs) 2 ♀. 1986. V. 16. (BK, DCs) 1 ♀. 1986. V. 19. (BK, DCs) 2 ♂, 3 ♀. 1986. V. 21. (DCs) 2 ♂. 1986. V. 26. (BK, DCs) 5 ♂, 2 ♀. - Nógrádkövesd 1980. VI. 29. (TS) 2 ♂, 2 ♀. Szandaváralja 1980. VI. 21. (TS) 1 ♂.
- Coenagrion puella LINNÉ: Bükk-hgs.: Ablakoskő-völgy 1954. VII. 20. (RM) 1 ♂. Alma-gyar 1952. VII. 15. (RM) 1 ♂. Berva-völgy 1952. VI. 12. (RM) 1 ♀. 1952. VI. 14. (RM) 1 ♀. Eger 1957. VI. (RM) 1 ♀. 1959. VII. 10. (RM) 1 ♂. Elza-lak 1955. VII. 8. (RM) 1 ♀. 1956. VI. 6. (RM) 1 ♂. Fűzes-nyír 1959. VII. 5. (RM) 1 ♂. Harica-völgy 1956. VII. 28. (RM) 1 ♂. 1956. VII. 29. (RM) 1 ♂. Hereg-rét 1980. VI. 24. (KO) 1 ♀. Lak-völgy 1958. VI. 8. (RM) 1 ♂. Májinka 1950. VII. 22. (RM) 1 ♀. Maklár 1954. VII. 14. (RM) 1 ♂. 1955. VII. 15. (RM) 1 ♂. Moldva-völgy 1957. VI. 16. (RM) 1 ♂. Nagy-völgy 1955. VII. 10. (RM) 1 ♂. Oldal-völgy 1951. VI. 14. (RM) 1 ♀. 1958. VI. 1. (RM) 1 ♀. Pap-hegy 1956. VII. 15. (RM) 1 ♂. Pazsag-völgy 1959. VII. 19. (RM) 1 ♂. Sikfő 1955. VI. 12. (RM) 1 ♂. Vár-völgy 1954. VI. 17. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1976. VII. 26-31. (VA) 1 ♂. Csőr-rét 1977. II. 15. (US) 4 ♂. Eremény 1966. VI. 11. (JJ) 1 ♂. Gyöngyössolymos 1983. V. 24. (BK) 1 ♂. 1983. V. 29. (BK) 1 ♂, 1 ♀. Hort, Szekeres-tó 1985. VII. 12. (VA) 1 ♂. Mátrafüred 1982. VII. 6. (TS) 1 ♀. Sár-hegy 1983. V. 17. (VA) 3 ♂. Sás-tó 1965. VI. 8. (JJ) 5 ♂, 1 ♀. 1974. V. 23. (TS) 1 ♂. 1984. VI. 9. (BK) 1 ♀. 1986. V. 16. (Kné) 2 ♂, 2 ♀. - Bánk 1986. V. 28. (BK, DCs, DF) 1 ♂. Rétság 1985. VII. 11. (BK) 4 ♂. 1985. VII. 14. (BK) 1 ♀. 1986. V. 13. (BK) 1 ♂. Tolmács 1986. V. 16. (BK, DCs) 3 ♂, 2 ♀. 1986. V. 18. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 19. (BK, DCs) 3 ♂, 3 ♀. 1986. V. 26. (BK, DCs) 2 ♂. - Drégelypalánk 1985. VI. 16. (BK) 1 ♂. Fót 1964. V. 17. (JJ) 1 ♂. Olaszliszka 1985. VII. 4. (BK) 1 ♂. - NSZK, Bad-Kissingen 1972. VI. 9. (JJ) 5 ♂, 2 ♀. Svédország, Göteborg 1972. VII. 12-18. (NGy) 1 ♂. Kungälv 1975. VI. 25. (NGy) 1 ♂.
- Coenagrion pulchellum interruptum CHARPENTIER: Bükk-hgs.: Sikfő 1955. VI. 12. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1983. V. 24. (BK) 1 ♂. 1983. V. 26. (BK) 1 ♀. Sás-tó 1974. V. 23. (TS) 1 ♀. - Bánk 1986. V. 22. (BK) 1 ♂. Tolmács 1986. VI. 22. (BK, DCs) 1 ♂. - Drégelypalánk 1985. VI. 16. (BK) 2 ♂, 1 ♀. Olaszliszka 1985. VII. 4. (BK) 1 ♂, 1 ♀.
- Pyrrhosoma nymphula interposita VARGA: Bükk-hgs.: Sikfőkút 1965. VI. 16. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. - Mátra-hgs.: Csőr-rét 1977. VI. 15. (US) 2 ♂. Gyöngyössolymos 1983. V. 26. (BK) 2 ♂, 1 ♀. 1983. V. 29. (BK) 1 ♂. Sár-hegy 1980. VI. 24. (TS) 2 ♂. 1983. V. 15. (BK) 1 ♀. 1983. V. 17. (VA) 1 ♀. Sás-tó 1984. VI. 2. (BK) 1 ♂. 1986. V. 16. (Kné) 1 ♂, 1 ♀. - Bánk 1986. V. 28. (BK, DCs, DF) 1 ♂. Tolmács 1986. V. 18. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 19. (BK, DCs) 12 ♂, 1 ♀. 1986. V. 26. (BK, DCs) 3 ♂, 1 ♀.
- Erythromma viridulum CHARPENTIER: Mátra-hgs.: Atkár 1985. VII. 23. (VA) 4 ♀. - Biharugra 1974. VIII. 8. (VA) 8 ♂.
- Ischnura elegans pontica SCHMIDT: Bükk-hgs.: Sikfőkút 1955. VI. 12. (RM) 1 ♀. Vöröskő-völgy 1953. VI. 21. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1976. VII. 25-31. (VA) 1 ♂. Atkár 1985. VII. 25. (VA) 1 ♀. Csőr-rét 1977. VI. 15. (US) 1 ♂. Gyöngyöss-pata 1976. VI. 30. (VA) 1 ♂, 3 ♀. Gyöngyössolymos 1982. VIII. 26. (BK) 3 ♀. - Bánk 1985. V. 13. (BK) 2 ♂. 1985. V. 17. (BK, VK) 2 ♂, 1 ♀. 1985. VI. 5. (BK, VK) 1 ♂, 2 ♀. 1985. VII. 11. (BK) 2 ♂, 1 ♀. Diósjenő 1985. V. 21. (BK, VK) 1 ♂, 2 ♀. Rétság 1985. VII. 11. (BK) 1 ♀. 1985. VIII. 20. (BK, BG) 1 ♂, 1 ♀. 1986. V. 13. (BK) 1 ♂, 1 ♀. 1986. V. 18. (BK) 1 ♂. Tolmács 1986. V. 19. (BK, DCs) 1 ♂, 1 ♀. - Biharugra 1973. VIII. 13. (VA) 2 ♂. 1974. VIII. 8. (VA) 12 ♂, 7 ♀. - Cseh-szlovákia, Szilicei-fennsík 1976. VII. 19-24. (JJ, SB, KT) 1 ♂.
- Ischnura pumilio CHARPENTIER: Bükk-hgs.: Cserépváralja 1963. VII. 10. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. - Mátra-hgs.: Atkár 1985. VII. 25. (VA) 4 ♂, 2 ♀. Gyöngyöshalász 1985. VII. 20. (VA) 1 ♂. Gyöngyöss-pata 1976. VI. 30. (VA) 1 ♂, 2 ♀. Sár-hegy 1982. VII. 6. (TS) 2 ♀. 1983. V. 17. (VA) 2 ♂. Sás-tó 1984. VI. 9. (BK) 1 ♀. - Rétság 1985. VII. 11. (BK) 4 ♂, 7 ♀. 1985. VII. 13. (BK) 1 ♂. 1985. VII. 14. (BK) 1 ♀. 1985. VIII. 20. (BK, BG) 1 ♂, 4 ♀. 1986. V. 13. (BK) 1 ♂. 1986. V. 18. (BK) 1 ♂. Tolmács 1985. VI. 9. (DCs) 1 ♂. 1985. VI. 25. (BK) 1 ♂. 1986. V. 16. (BK, DCs) 5 ♂. 1986. V. 19. (BK, DCs) 1 ♀. 1986. V. 21. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 26. (BK, DCs) 1 ♂, 3 ♀. - Olaszliszka 1985. VII. 2. (BK) 1 ♀.
- Enallagma cyathigerum CHARPENTIER: Bükk-hgs.: Sikfőkút 1955. VI. 12. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Sár-hegy 1983. V. 16. (BK) 2 ♀. - Bánk 1985. V. 17. (BK, VK) 1 ♂. 1985. VI. 5. (BK, VK) 3 ♂, 1 ♀. 1985. VII. 25. (BK) 1 ♀. Tolmács 1986. V. 22. (DCs) 1 ♂.

- Sympecma fusca* VAN der LINDEN: Bükk-hgs.: Berva-bérc 1952. VII. 27. (RM) 1 ♀. Eger 1947. IX. 15. (RM) 1 ♂. 1955. VIII. 20. (RM) 1 ♀. 1960. VIII. 7. (Biol.Sz.O.) 1 ♂. Hór-völgy 1955. VIII. 21. (RM) 1 ♀. Noszvaj 1959. VIII. 30. (RM) 1 ♂. Oldal-völgy 1958. VIII. 17. (RM) 1 ♂, 1 ♀. Pázsag-völgy 1957. VIII. 25. (RM) 1 ♀. Sik-főkút 1957. IX. 22. (RM) 1 ♂. Szarvaskő 1957. VII. 21. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1976. VI. 25-31. (VA) 2 ♂, 1 ♀. 1977. VII-VIII (CP) 2 ♂, 2 ♀. Cserkő-tó 1983. III. 10. (BK) 1 ♂. Fényespuszta 1970. VIII. 17-31. (fénycsapda) 1 ♀. Sár-hegy 1983. V. 16. (BK) 1 ♂. Sás-tó 1974. V. 23. (Tóth L) 1 ♀. - Bánk 1983. V. 13. (BK) 1 ♀. Tolmács 1986. V. 16. (BK, DCs) 2 ♂. - Börzsöny-hgs.: Hosszú-völgy 1975. VII. 28. (JJ, VA) 2 ♀. - Budakeszi 1967. III. 12. (JJ) 2 ♀. Ohat 1964. X. 9. (JJ) 2 ♀. Vértes: Csákvár 1963. X. 13. (JJ) 1 ♀.
- Lestes barbarus* FABRICIUS: Bükk-hgs.: Baktai-tó 1961. VII. 22. (JJ) 1 ♂. Eger 1949. VII. 20. (RM) 1 ♀. Felsőtárkány 1963. VI. 15. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. - Mátra-hgs.: Atkár 1985. VII. 23. (VA) 1 ♂, 2 ♀. Gyöngyöshalász 1985. VII. 20. (VA) 2 ♂. Karácsond 1985. VIII. 1. (VA) 1 ♂. Mátrafüred 1966. VII. 3. (JJ) 1 ♀. 1966. VII. 17. (JJ) 1 ♂. 1968. VII. 14. (JJ) 1 ♂. 1986. VII. 10. (Kné) 2 ♂, 1 ♀. - Rétság 1985. VII. 11. (BK) 1 ♂. 1985. VII. 13. (BK) 3 ♂, 1 ♀. 1986. VI. 4. (BK) 1 ♀ (ex larva). - Csevéharaszt 1966. VI. 8. (JJ) 1 ♀. Drégelypalánk 1985. VI. 16. (BK) 1 ♂. Felsőpészér 1966. VI. 24. (JJ) 1 ♂. Olaszliszka 1985. VII. 2. (BK) 1 ♂, 1 ♀. 1985. VII. 4. (BK) 1 ♀. Holt-Tisza-ág: Óhalásztanya 1964. VIII. 28. (JJ) 1 ♂. 1964. VIII. 29. (JJ) 1 ♂. - Csehszlovákia, Becherov 1973. VII. 10-17. (JJ, VA) 1 ♀.
- Lestes dryas* KIRBY: Mátra-hgs.: Atkár 1985. VII. 23. (VA) 1 ♂. Sár-hegy 1980. VII. 24. (TS) 1 ♀. 1982. VII. 6. (TS) 1 ♀. - Rétság 1985. VII. 11. (BK) 6 ♂, 2 ♀. 1985. VII. 13. (BK) 2 ♂, 1 ♀. 1985. VIII. 20. (BK, BG) 1 ♀. 1986. V. 19. (BK) 1 ♂ (ex larva). 1986. V. 23. (BK) 1 ♀ (ex larva). - Cserháthaláp 1980. VI. 12. (TS) 2 ♂. Drégelypalánk 1985. VI. 16. (BK) 1 ♂. Szécsény 1980. VI. 21. (TS) 3 ♂, 2 ♀.
- Lestes sponsa* HANSEMANN: Mátra-hgs.: Gyöngyöspata 1976. VI. 30. (VA) 1 ♂. - Rétság 1985. VIII. 20. (BK, EG) 1 ♂, 1 ♀. Tolmács 1986. VI. 22. (BK, DCs) 1 ♂, 2 ♀. - Drégelypalánk 1985. VI. 16. (BK) 2 ♂, 2 ♀. Mindszent, Tisza-völgy 1976. VIII. 11. (TS) 1 ♂. Olaszliszka 1985. VII. 2. (BK) 1 ♂. 1985. VII. 4. (BK) 1 ♂. - Csehszlovákia, Gaboito 1976. VIII. 13-18. (JJ, SB, VA) 1 ♂.
- Lestes virens vestalis* RAMBUR: Mátra-hgs.: Hort, Szekeres-tó 1985. VII. 17. (VA) 3 ♂. Mátrafüred 1966. VII. 4. (fénycsapda) 1 ♀. 1966. VII. 17. (JJ) 1 ♀. Kisnána 1966. VII. 6. (JJ) 1 ♀. - Rétság 1985. VIII. 20. (BK, BG) 2 ♂. - Kisköre, Tisza-part 1976. VII. 15. (JJ) 1 ♀. Ohat 1963. IX. 29. (JJ) 2 ♂, 1 ♀. Siófok 1965. IX. 9. (JJ) 1 ♀.
- Chalcolestes viridis* VAN der LINDEN: Mátra-hgs.: Gyöngyössolyos 1982. IX. 5. (BK) 1 ♀.
- Agrion splendens* HARRIS: Bükk-hgs.: Maklár 1945. VI. 26. (RM) 1 ♀. Uppony 1964. VIII. 14. (JJ) 1 ♂. 1965. VIII. 5. (JJ) 1 ♀. - Mátra-hgs.: Fényespuszta 1970. VII. 22-VIII. 4. (fénycsapda) 1 ♂. Mátrafüred 1968. VIII. 15. (JJ) 1 ♀. Nenti, Zagyva-part 1980. VI. 22. (CsM) 3 ♂. Sár-hegy 1980. VI. 26. (TS) 1 ♂. - Bánk 1986. V. 22. (BK) 1 ♂. 1986. V. 28. (BK, DCs, DF) 2 ♂, 3 ♀. Tolmács 1986. V. 18. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 19. (BK, DCs) 1 ♂. 1986. V. 26. (BK, DCs) 1 ♂, 1 ♀. - Olaszliszka 1983. V. 22. (BK) 2 ♂, 2 ♀. Tura 1986. V. 21. (Kné) 2 ♂, 1 ♀. - NSZK, Bad-Kissingen 1971. VII. 8. (JJ) 1 ♂. 1972. VI. 9. (JJ) 1 ♂, 2 ♀.
- Agrion virgo* LINNÉ: Bükk-hgs.: 1955. VII. 14. (RM) 1 ♀. Berva-völgy 1955. VIII. 24. (RM) 1 ♂. Eger 1955. VII. 16. (RM) 1 ♂. Felsőtárkány 1955. VII. 10. (RM) 1 ♀. Harica-völgy 1956. VII. 29. (RM) 1 ♀. Uppony 1964. VII. 9. (JJ) 1 ♀. - Mátra-hgs.: Csór-rét 1977. VI. 15. (US) 1 ♂. Gyöngyössolyos 1983. V. 28. (BK) 1 ♂, 2 ♀. Mátrafüred 1966. V. 25. (JJ) 1 ♀. 1968. VII. 14. (JJ) 1 ♀. - Börzsöny-hgs.: Nagy-Hideg-hegy 1975. VII. 25-31. (JJ, VA) 1 ♀. - Fót 1966. V. 7. (JJ) 2 ♂. - NSZK, Königsdorf 1967. VII. 22. (JJ) 2 ♂.

Anisoptera

- Brachytron pratense* MÜLLER: Fót 1966. V. 7. (JJ) 1 ♀.
- Aeshna affinis* VAN der LINDEN: Bükk-hgs.: Baktai-tó 1961. VII. 22. (JJ) 1 ♀. Kissom-rét 1955. VI. 27. (RM) 1 ♂. Maklár 1955. VII. 20. (RM) 2 ♀. Vár-völgy 1955. VI. 26. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1977. VII-VIII (CP) 24 ♂, 6 ♀. 1978. VII. (diákok) 6 ♂, 3 ♀. Kisnána 1965. VII. 15. (JJ) 1 ♀. 1966. VII. 3. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. 1966. VII. 4. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. 1966. VII. 5. (JJ) 1 ♀. 1966. VII. 6. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. 1966. VII. 7. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. Mátrabérc 1975. VII. 3. (VA) 2 ♂. - Szeged, Tisza-part 1980. VI. 25. (TS) 3 ♂, 4 ♀. - Csehszlovákia, Szilicei-fennsík 1977. VII. 22-27. (KT, Pe) 1 ♂, 1 ♀.

- Aeshna cyanea* MÜLLER: Bükk-hgs.: Oldal-völgy 1958. VIII. 17. (RM) 1 ♂. Uppony 1964. IX. 10. (Ro) 1 ♀. 1964. IX. 26. (JJ) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Gyöngyös 1968. IX. 2. (JJ) 1 ♂. Gyöngyössolymos 1982. VIII. 24. (BK) 1 ♂. - Rétság 1985. VIII. 17. (HP) 1 ♀. - Börzsöny-hgs.: Nagy-Hideg-hegy 1975. VII. 28. (JJ) 2 ♂. - Csehszlovákia, Breznóbánya 1985. VIII. 27. (PINTÉR András) 1 ♀.
- Aeshna mixta* LATREILLE: Bükk-hgs.: Ór-kő 1964. IX. 16. (JJ) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1976. VI. 25-31. (VA) 1 ♂, 1 ♀. 1977. VII-VIII (CP) 2 ♂, 2 ♀. Gyöngyössolymos 1982. VIII. 24. (BK) 1 ♂, 4 ♀. Kiszána 1976. VIII. 14-16. (JJ) 1 ♂. - Rétság 1985. VIII. 19. (KN) 1 ♂. - Budapest, Hívősvölgy 1967. VIII. 3. (JJ) 1 ♀. Vértes; Csákvár 1963. X. 13. (JJ) 1 ♂. Zempléni-hgs.: Rostalló 1976. VIII. 9-15. (KT, Pe) 1 ♀. - NDK, Hidden-see 1975. IX. 3. (SB) 1 ♂. 1975. IX. 5. (SB) 1 ♂.
- Anaciaeschna isosceles* MÜLLER: Bükk-hgs.: (RM) 1 ♀. Oldal-völgy 1958. VI. 1. (RM) 1 ♀. - Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1983. V. 24. (BK) 1 ♂, 1 ♀. 1983. V. 26. (BK) 2 ♀. - Bánk 1986. V. 28. (FN) 1 ♀. 1986. V. 29. (HP) 1 ♂. Tolmács 1986. V. 20. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 27. (DCs) 1 ♀.
- Anax imperator* LEACH: Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1983. V. 26. (BK) 1 ♂. - Bánk 1986. V. 29. (HP) 1 ♀. 1986. VI. 14. (FN) 1 ♂. Rétság 1985. VII. 13. (BK) 1 ♀. Tolmács 1986. VI. 15. (DCs) 1 ♂, 1 ♀.
- Anax parthenope* SÉLYS-LONGCHAMPS: Bánk 1986. VI. 14. (FN) 1 ♂.
- Gomphus flavipes* CHARPENTIER: Szeged, Tisza-part 1980. VI. 26. (CsM) 1 ♂.
- Gomphus vulgatissimus* LINNÉ: Bükk-hgs.: Almár 1955. V. 6. (RM) 1 ♀. 1960. V. 15. (Biol.Sz.O.) 1 ♀. Csurgó 1952. VII. 6. (RM) 1 ♀. Eger 1957. (RM) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Kiszána 1965. VI. 2. (JJ) 1 ♂. Nemű, Zagyva-part 1980. VI. 22. (CsM) 1 ♂, 2 ♀. Sirok, Nyirjes-ló 1986. V. 28. (Kné) 1 ♀. (VA) 1 ♀. - Tolmács 1985. VI. 2. (DCs) 1 ♀. - Fót 1966. V. 7. (JJ) 1 ♂. Szécsény 1967. V. 11. (JJ) 1 ♀. 1984. V. 9. (BK) 1 ♀.
- Ophiogomphus cecilia* FOURCROY: Bükk-hgs.: Nagymező 1956. VI. 1. (RM) 1 ♂. Sikfőkút 1970. VI. 13. (JJ) 1 ♂. Vár-völgy 1956. VI. 17. (RM) 1 ♂.
- Cordulegaster bidentatus* SÉLYS-LONGCHAMPS: Bükk-hgs.: Vár-völgy 1956. VI. 17. (RM) 1 ♂. - Csehszlovákia; Becherov, Javoriny 1973. VII. 10-17. (JJ, VA) 1 ♀.
- Cordulia aeneatufosa* FÖRSTER: Fót 1966. V. 7. (JJ) 2 ♂.
- Somatochlora aenea* LINNÉ: Fót 1966. V. 16. (JJ) 1 ♂.
- Somatochlora metallica* VAN DER LINDEN: Tolmács 1985. VII. 30. (DCs) 1 ♂. - Érsek-vadkert 1986. VI. 15. (BK) 2 ♂.
- Epitheca bimaculata* CHARPENTIER: Tolmács 1986. V. 24. (DCs) 1 ♀.
- Libellula depressa* LINNÉ: Bükk-hgs.: Almágyar 1964. V. 17. (Ro) 2 ♀. Eger 1961. VI. 27. (JJ) 1 ♀. Moldva-völgy 1956. VI. 17. (RM) 1 ♀. Uppony 1964. VII. 10. (JJ) 1 ♂. - Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1983. V. 24. (BK) 1 ♂. Mátraháza 1966. V. 22. (JJ) 2 ♂, 1 ♀. Sár-hegy 1983. V. 16. (BK) 1 ♂. 1983. V. 17. (VA) 1 ♀. 1983. V. 19. (BK) 1 ♂. - Diósjenő 1985. V. 21. (BK, VK) 1 ♀. Rétság 1985. V. 22. (AG) 1 ♂. 1985. VII. 4. (PJ) 1 ♂. Tolmács 1986. V. 16. (BK, DCs) 1 ♂. 1986. V. 18. (DCs) 1 ♂. 1986. V. 24. (DCs) 1 ♂, 1 ♀. 1986. V. 26. (BK, DCs) 1 ♀. 1986. V. 27. (DCs) 1 ♂. - Olaszliszka 1983. V. 22. (BK) 1 ♀. Szeged, Tisza-part 1980. VI. 25. (TS) 1 ♂.
- Libellula fulva* MÜLLER: Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1983. V. 26. (BK) 1 ♂. Sár-hegy 1983. V. 12. (BK) 1 ♀.
- Libellula quadrimaculata* LINNÉ: Mátra-hgs.: Csór-rét 1977. VI. 15. (US) 1 ♂. Gyöngyössolymos 1966. V. 4. (JJ) 1 ♀. Mátraháza 1966. V. 2. (JJ) 1 ♂. Sár-hegy 1983. V. 19. (BK) 1 ♀. - Rétság 1986. V. 13. (BK) 1 ♂. Tolmács 1986. VI. 15. (DCs) 2 ♂. - Fót 1964. V. 17. (JJ) 1 ♂. - NSZK, Königsdorf 1967. VII. 22. (JJ) 1 ♀.
- Orthetrum albistylum* SÉLYS-LONGCHAMPS: Rétság 1985. VII. 5. (PJ) 1 ♀.
- Orthetrum brunneum* FONSCOLOMBE: Bükk-hgs.: Cserépfalva 1963. VII. 10. (JJ) 1 ♂. Uppony 1964. VII. 10. (JJ) 4 ♂. 1964. VIII. 1. (Ro) 1 ♀. - Mátra-hgs.: Gyöngyössolymos 1976. VI. 30. (VA) 1 ♀. - Bánk 1986. V. 31. (BK) 1 ♀. 1986. VII. 3. (FN) 1 ♂, 1 ♀. Rétság 1985. VII. 5. (PJ) 1 ♂. 1985. VII. 14. (BK) 1 ♂, 1 ♀. 1985. VIII. 17. (BK) 1 ♂, 1 ♀. Tolmács 1985. VI. 9. (DCs) 1 ♂. - Budapest, Kamara-erdő 1963. VIII. 20. (JJ) 1 ♂. Nógrádkövesd, Galga-völgy 1980. VI. 29. (TS) 1 ♀.
- Orthetrum cancellatum* LINNÉ: Bánk 1985. VI. 5. (BK, VK) 5 ♂, 4 ♀. 1986. V. 22. (BK) 1 ♂, 1 ♀. Tolmács 1985. VII. 7. (DCs) 1 ♀. - Lénártfalva 1976. VII. 19. (JJ) 1 ♂.
- Crocothemis servilia* DRURY: Holt-Tisza-ág, Halászcserda 1964. VIII. 29. (JJ) 1 ♂.
- Sympetrum danae* SÜLZER; NSZK, Königsdorf 1967. VII. 22. (JJ) 2 ♂.
- Sympetrum flaveolum* LINNÉ: Bükk-hgs.: Harica-völgy 1964. VI. 23. (JJ) 1 ♀. - Mátra-hgs.: Ágasvár 1975. VI. 30. (VA) 1 ♂, 2 ♀. 1976. VII. 25-31. (VA) 1 ♀. 1978. VII. (diákok) 1 ♂. Mátrafüred 1966. VI. 2. (JJ) 1 ♀. Mátraháza 1966. VI. 5. (JJ) 1 ♂. 1966. VI. 14. (JJ) 3 ♂, 3 ♀. - Csevharaszt 1966. VI. 8. (JJ) 1 ♂. Olaszliszka 1985. VII. 4. (BK) 1 ♀. - Csehszlovákia; Becherov, Javoriny 1973. VII. 10-17.

- (JJ, VA) 2 ♂, 2 ♀. Szilicei-fennsík 1976. VII 19-24. (JJ, SB, KT) 3♂. Svédország, Göteborg 1972. VII 12-18. (NGy) 1 ♀.
- Sympetrum fonscolombii SÉLYS-LONGCHAMPS: Mát-ra-hgs.: Sár-hegy, Szent-Ánna-tó 1983. V. 19. (BK) 1 ♂.
- Sympetrum meridionale SÉLYS-LONGCHAMPS: Bükk-hgs.: Baktai-tó 1961. VII 22. (JJ) 2 ♂, 2 ♀. Bükkmogyorósd 1965. VIII 24. (JJ) 1 ♂. Eger 1956. VII 10. (RM) 1 ♀. Harica-völgy 1956. VII 28. (RM) 1 ♂. 1964. VII 19. (JJ) 1 ♀. Kecskeláb-rét 1957. IX. 8. (RM) 1 ♀. Uppony 1965. VIII 5. (JJ) 1 ♂. - Mát-ra-hgs.: Gyöngyös 1966. VII 23. (JJ) 1 ♂. Gyöngyöshalászi-tó 1975. IX. 25. (VA) 1 ♀. Gyöngyössolymos 1965. VII 31. (JJ) 1 ♂. Hort, Szekeres-tó 1985. VII 17. (VA) 1 ♂. Kisnána, Kopasz-hegy 1965. VII 7. (JJ) 1 ♂. 1965. VII 15. (JJ) 1 ♂. Mátrafüred 1968. VII 13. (JJ) 1 ♀. 1968. VII 15. (JJ) 1 ♂, 1 ♀. 1968. VII 16. (JJ) 1 ♂. Szurdokpüspöki 1970. VIII 2. (VA) 1 ♂. - Rétság 1985. VIII 17. (BK) 1 ♂. - Holt-Tisza-ág, Óhalásztanya 1964. VIII 28. (JJ) 1 ♂, 2 ♀.
- Sympetrum sanguineum MÜLLER: Bükk-hgs.: Baktai-tó 1961. VII 22. (JJ) 1 ♂. - Mát-ra-hgs.: Atkár 1985. VII 25. (VA) 1 ♂. Gyöngyössolymos 1982. VIII 26. (BK) 1 ♂. 1982. IX. 5. (BK) 1 ♂. Karácsond 1985. VIII 1. (VA) 2 ♂. - Bánk 1985. VII 25. (BK) 1 ♀. 1986. VI 22. (BK) 1 ♂. 1986. VII 30. (FN) 1 ♂. Rétság 1985. VII 14. (BK) 2 ♂. 1985. VII 23. (AG) 1 ♂. 1985. VII 24. (BK) 2 ♂. 1985. VIII 17. (BK) 2 ♂, 1 ♀. Rétság 1986. VIII 5. (FN) 1 ♂, 1 ♀. - Biharugra 1974. VIII 8. (VA) 1 ♀. Óhalászcseréda 1964. VIII 29. (JJ) 2 ♂.
- Sympetrum striolatum CHARPENTIER: Bükk-hgs.: Bánkút 1952. VIII 1. (RM) 1 ♂. Belpátafalva 1965. VIII 9. (JJ) 1 ♀. Berva-völgy 1955. VIII 24. (RM) 1 ♀. Eger 1943. VII 25. (RM) 1 ♀. 1950. VII 31. (RM) 1 ♀. 1954. VII 30. (RM) 1 ♀. 1955. VII 16. (RM) 1 ♀. Elza-lak 1955. VII 8. (RM) 1 ♀. Harica-völgy 1956. VII 29. (RM) 1 ♀. Hidegkúti-völgy 1953. VIII 26. (RM) 1 ♀. Leány-völgy 1955. VII 25. (RM) 1 ♀. Oldal-völgy 1957. VIII 4. (RM) 1 ♀. 1958. VII 13. (RM) 1 ♀. Papp-hegy 1956. VII 15. (RM) 1 ♀. Uppony 1964. IX. 26. (JJ) 1 ♀. - Mát-ra-hgs.: 1977. VII-VIII (CP) 2 ♀. Gyöngyöspata 1976. VI 30. (VA) 1 ♀. Gyöngyössolymos 1975. XI 5. (fénycsapda) 1 ♀. 1982. VIII 24. (BK) 1 ♀. 1982. IX. 5. (BK) 1 ♀. Mátrafüred 1968. VII 16. (JJ) 1 ♀. - Óhalásztanya 1964. VIII 28. (JJ) 1 ♀. Ohat 1964. X. 9. (JJ) 1 ♀. - NSZK, Bad-Kissingen 1969. IX. 8. (JJ) 1 ♀.
- Sympetrum vulgatum LINNÉ: Bükk-hgs.: Almár 1954. VII 11. (RM) 1 ♀. Bükkmogyorósd 1965. VIII 24. (JJ) 1 ♀. Hór-völgy 1955. VIII 21. (RM) 2 ♂, 1 ♀. Miklós-völgy 1972. VIII 16. (JJ) 1 ♂. Kecskeláb-rét 1957. IX. 8. (RM) 1 ♂. Rakottyás 1972. VIII 9. (JJ) 1 ♀. Szarvaskő 1957. VII 21. (RM) 1 ♂. Uppony 1964. IX. 26. (JJ) 1 ♂. - Mát-ra-hgs.: Ágasvár 1975. VI 30. (VA) 1 ♂. 1976. VII 25-31. (CP) 3 ♂, 4 ♀. 1977. VII-VIII (CP) 6 ♂, 1 ♀. 1978. VII (diákok) 1 ♀. Gyöngyössolymos 1982. VIII 24. (BK) 1 ♂. 1982. VIII 26. (BK) 3 ♂. 1982. VIII 31. (BK) 1 ♂. Kisnána 1966. VII (JJ) 1 ♀. Mátraháza 1970. VII 22. (JJ) 1 ♂. Mátraszentimre 1975. VII 3. (JJ) 1 ♂. Rudolf-tanya 1975. VII 22-24. (fénycsapda) 1 ♂. Szurdokpüspöki 1970. VIII 2. (VA) 1 ♂. - Rétság 1984. IX. 28. (BK) 1 ♂. - Aggtelek 1973. VIII 6. (JJ) 1 ♀. Ohat 1964. X. 2. (JJ) 1 ♂. 1964. X. 9. (JJ) 6 ♂. Óhalásztanya 1964. VIII 28. (JJ) 1 ♀. Olaszliszka 1982. VIII 28. (BK) 1 ♂. 1985. VII 2. (BK) 1 ♂, 1 ♀. Siófok 1965. IX. 17. (JJ) 1 ♂. Zempléni-hgs.: 1976. VIII 9-15. (KT,Pe) 1 ♂, 1 ♀. - NDK, WIDDEN-see 1975. IX. 3. (SB) 1 ♂. NSZK, Bad-Kissingen 1969. IX. 8. (JJ) 1 ♂.
- Leucorrhinia pectoralis CHARPENTIER: Mát-ra-hgs.: Sár-hegy 1983. V. 19. (BK) 2 ♂, 1 ♀. - Svédország, Göteborg 1972. VII 12-18. (NGy) 1 ♀.

IRODALOM

- CSIBY M. (1981): A Balaton-felvidék szitakötő-faunája (Insecta: Odonata). A Veszprém megyei múzeumok közleményei, 16: 69-90.
- DÉVAI Gy. (1977): A magyarországi szitakötő (Odonata) fauna taxonómiai és nomenklatúrai revíziója. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1977: 81-96.
- DÉVAI Gy. - BODNÁRNÉ, PÁLOSI G. - BENEDEK P. (1976): A szitakötők (Odonata) magyarországi előfordulási adatainak elemzése. Acta Biol. Debrecina 13., Suppl. 1: 9-92.
- KOHAUT R. (1896): A magyarországi szitakötő-félék természetrajza (Libellulidae Auct., Odonata Fabr.). K. M. Természettudományi Társulat, Budapest: 1-78. + I-III tábla.
- STEINMANN H. (1962): A magyarországi szitakötők faunisztikai és etológiai adatai. Fol. Ent. Hung. 15: 141-198.
- STEINMANN H. (1984): Szitakötők - Odonata. in Fauna Hungariae V/ 6. Akadémiai Kiadó, Budapest: 1-109.

UJHELYI S. (1955): A Természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai szitakötő gyűjteményének faunisztikai adatai. Fol. Ent. Hung. 8: 17-44.
UJHELYI S. (1957): Szitakötők - Odonata. in Fauna Hungariae V/ 6. Akadémiai Kiadó, Budapest: 1-44.

BÁNKUTI Károly
H-2651 RÉTSÁG
József Attila u. 4.

KÖNYVISMERTETÉS:

Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 11. 1986.

JUHÁSZ-NAGY Pál: Egy operatív ökológia hiánya, szükséglete és feladatai. Akadémiai Kiadó, 1986.

Környezet, ökológiai rendszer, ökoszisztéma, biotóp, környezetvédelem, környezeti nevelés, ... Bárki könnyedén folytatni tudja a felsorolást, aki legalább néha-néha újságot vesz a kezébe, s időnként rádiót hallgat vagy televíziót néz. Divatba jött az ökológiai kifejezések használata! De vajon ugyanazt érti-e az olvasó, a hallgató e kifejezések tartalmán, amit használjuk, egyáltalán tudja-e a "környezeti válság, a bioszféra-krízis és társaik" szövszerkezetektől visszhangzó tömegkommunikáció toll- vagy mikrofonforgatója, hogy miről beszél? A biológus (sőt az ökológus!) meg tudja-e fogalmazni egyértelműen az ökológia kérdéseit, problémáit? Rendelkezik-e egyáltalán az ökológia tudomány "operatív" fogalomrendszerrel? JUHÁSZ-NAGY Pál szerint; (s véleményével e kérdésben e sorok írója is egyetért) gyakran nem.

JUHÁSZ-NAGY Pál most kísérletet tesz e hiány (legalább részleges) pótlására. Vállalkozása nem előzmény nélküli, hiszen számos tudományos cikkben kifejtette már egy-egy részkérdésről a véleményét, megfogalmazta az ökológia több kulcsfontosságú alapfogalmának értelmezését. Jelen könyvének tárgya az ökológia fogalomrendszere. "A munka fő feladata az, hogy az ökológia módszerelméletének egy újszerű, alapozó vázlatát mutassa be" - írja könyve előszavában. A mű vitairat, amely rendkívül logikus okfejtéssel tárgyalja többek között az ökológia tárgyát, alapkérdéseit, a szimultaneizmus és diszciplinaritás elvét, a modellezés problémáit, a niche-elmélet korlátait.

JUHÁSZ-NAGY Pál könyve rendkívül értékes módszerelméleti munka. Nem hagyható azonban szó nélkül két - a szakembereket is irritáló - jellemzője. Az egyik a könyv rendkívül nehéz nyelvezete. (A kitartó, türelmes olvasónak is ajánlom a szerző 1984-ben megjelent "Beszélgetések az ökológiáról" című, könnyebben érthető, remek népszerűsítő könyvének előzetes elolvasását.) A másik: a szerző esetenként (a vita hevében!) - a jogos kritikai észrevételek mellett - meg nem engedhető módon becsmérlő több kutató munkáját. Nem a bíráló kifogásolando, hanem a tudományos életben véleményem szerint elfogadhatatlan hangnem.

Dr. KÁRÁSZ Imre
Ho Si Minh Tanárképző
Főiskola
EGER